

Assessing the effectiveness of teaching practice course in the context of new regulations

Yeni düzenlemeler bağlamında öğretmenlik uygulaması dersinin etkililiğinin değerlendirilmesi

İbrahim Gül¹
Yaşar Çelik²

Abstract

Teaching practice studies are important for candidate teachers to acquire professional skills. Teacher candidates learn to adapt to the conditions of real business life, as well as obtain theoretical knowledge of application that they have learned in college. The purpose of this study is to show whether the changes of the MEB in 2017 caused an increase in the quality of the implementation studies. Research is a qualitative study. The working group of the research is OMÜ Basic Education Department, application teaching elements (5) in Classroom Education Department and application school coordinators (6) and application teachers (17) working in primary schools affiliated to MEB. 28 people who wanted to participate in the interview voluntarily were selected by maximum diversity sampling method. Semi-structured interview form was used to collect research data. Descriptive and content analysis techniques were used in analyzing the data. According to research findings, the majority of application instructors stated that the changes made did not cause a change in the implementation studies. They pointed out that the evaluation of application school coordinators on the internet provides some benefits. Practice teachers have expressed that

Özet

Öğretmenlik uygulaması çalışmaları, aday öğretmenlerin mesleki beceriler kazanmaları bakımından önemlidir. Öğretmen adayları, üniversitede öğrendikleri teorik bilgileri uygulama fırsatı elde etme yanında, gerçek iş hayatının koşullarına uyum sağlamayı da öğrenirler. Bu çalışmanın amacı, MEB'in 2017 yılında yapmış olduğu düzenlemelerin uygulama çalışmalarının niteliğinde bir artışa neden olup olmadığını ortaya koymaktır. Araştırma nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubu, OMÜ Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'ndaki uygulama öğretim elamanları (5) ile MEB'e bağlı ilkokullarda görev yapan uygulama okulu koordinatörleri (6) ve uygulama öğretmenleridir (17). Görüşmeye gönüllü olarak katılmak isteyen 28 kişi maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel ve içerik analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, uygulama öğretim elemanlarının çoğunluğu, yapılan değişikliğin uygulama çalışmalarında bir değişikliğe neden olmadığını dile getirmişlerdir. Uygulama okulu koordinatörleri değerlendirmenin internet ortamında

¹ Dr. Öğr. Üyesi, OMÜ, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi ABD, igul@omu.edu.tr

² Öğr. Gör. Dr. OMÜ, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi ABD, ycelik@omu.edu.tr

their work is more productive, teacher candidates are more prepared for lessons, and teacher candidates are getting more serious. Some suggestions were made based on findings.

Keywords: Teaching practice; faculty; application school; application teacher; application teaching staff.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

yapılmasının bazı yararlar sağladığını belirtmişlerdir. Uygulama öğretmenleri ise çalışmaların daha verimli olduğunu, öğretmen adaylarının derslere daha hazırlıklı geldiğini ve öğretmen adaylarının işi daha ciddiye aldıklarını dile getirmişlerdir. Bulgulara dayalı olarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik uygulaması; fakülte; uygulama okulu; uygulama öğretmeni; uygulama öğretim elemanı.

1. Giriş

Öğretmenlik uygulaması dersleri, eğitim fakültelerinde okutulmakta olan meslek dersleri içinde yer almaktadırlar. Bu dersler Temel Eğitim Bölümünde öğretmenlik uygulaması I-II derslerinden oluşmaktadır. Söz konusu derslerin amacı, öğretmen adaylarının üniversitede kazanmış olduğu bilgi ve becerileri bir okul ortamında deneyip uygulayabilme ve mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanabilmektir. Schön'e, (1987) göre, sorun uygulamada öğretmen adayının öğretim sürecine kritik bir bakış açısıyla bakabilmesini sağlayacak organizasyonun nasıl işletileceği meselesidir (Akt. Paker, 2008: 133). Öğretmenlik uygulaması, öğretmen adaylarının üniversitede öğrendiği bilgileri okulda uygulaması, deneyim kazanmasıdır (Marais ve Meier, 2004: 221).

Öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik yapılan araştırmalarda bazı aksaklıkların olduğu dile getirilmiştir. Uygulama öğretmenlerinin aday öğretmenleri olumsuz değerlendirmeleri (Özbek ve AYTEKİN, 2003), uygulama öğretim elamanlarının uygulama derslerine vakit ayıramadıkları (Sağlam ve Sağlam, 2004; Sevim, 2002), yapılan uygulamaların ciddiye alınmadığı (Sılay ve Gök, 2004) bunlardan birkaçıdır. Başka bir çalışmada ise, okul müdürlerinin kendisine yakın kişileri uygulama öğretmeni olarak görevlendirdiği dile getirilmiştir (Azar, 2003).

Öğretmenlerin nitelik ve kalitesi öğretmenlerin hizmet öncesi programlarının etkinliğine bağlıdır (Büyükkaragöz vd.: 1998: 2). Bu programların çağdaş ve dinamik olması yanında gerçek iş hayatının ihtiyaçlarını karşılaması da bir o kadar önemlidir. Bu nedenle öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarının etkili bir şekilde yürütülmesi, onların mesleki yaşamları bakımından büyük önem taşımaktadır. Milli Eğitim Bakanlığının 2017 yılında yaptığı değişikliklerin öğretmenlik uygulama çalışmalarının etkililiğine bir katkısının olup olmadığı merak konusu olmuştur. Çalışmanın konuya açıklık getireceği düşünülmektedir.

2. Problem Durumu

Öğretmenlik bir meslektir. İnsanlık tarihi kadar eski olan bu meslek, insan yetiştirme gibi önemli bir misyonu olduğu için "kutsal" olarak kabul edilmiştir. Cumhuriyetin kuruluşunda bu yana kadar geçen süre içinde, Türkiye'de farklı öğretmen yetiştirme modelleri uygulanmıştır. Köy enstitüleri ve ilköğretmen okullarını (Başkan, 2001: 21), eğitim enstitüleri takip etmiştir. 1982 yılında eğitim enstitüleri, eğitim yüksekokullarına dönüştürülmüştür (Başkan, Aydın ve Madden, 2006: 37). Bu tarihten itibaren öğretmen yetiştirme işi Milli Eğitim Bakanlığından alınarak üniversitelerin ilgili bölümlerine bırakılmıştır (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005: 210).

Öğretmen yetiştirme görevinin üniversitelere bırakılmasıyla birlikte bu görev eğitim fakülteleri tarafından sürdürülmüştür. 1997 yılında YÖK ve Dünya Bankası ile başlatılan "Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirme Projesi" kapsamında, ilk ve ortaöğretim kurumlarında çalışacak öğretmenlerin niteliğinin artırılması amaçlanmıştır (YÖK, 1999: 53). Eğitim fakültelerindeki bölümlerde ve bu bölümlerde okutulan derslerde birçok değişikliğe gidilmiştir.

Eğitim fakültelerinde 1997 yılı öncesindeki programlarda uygulamadan çok teorik bilgiye yer verilmesi ve eğitim fakültelerinin programları arasında bir paralellik kurulmamış olması önemli bir eksiklik olarak görülmüştür. Bunun yanında öğretmen adaylarına verilen eğitim ile iş hayatı arasındaki uyumsuzluklar da dikkate alınarak ders programlarının gözden geçirilmesi düşünülmüştür (YÖK, 1998b). Öğretmen adaylarının mesleki becerilerini artırmak amacıyla okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri getirilmiştir. Yani bir öğretmen adayı gerçek iş hayatına atılmadan önce öğrendiği mesleki becerilerini uygulama fırsatı elde etmektedir (Kasanda, 1995). Öğretmen adayları ilk elden öğrenmiş oldukları teorik bilgiler ile gerçek iş hayatının deneyimlerini entegre etme fırsatı elde ederler (Buchner ve Hay, 1999:320).

Öğretmenlik uygulaması derslerinin etkililiğini artırmak için fakülte ile okul arasında işbirliği yapılmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Bu derslerin temel amacının, öğretmen adaylarının üniversitede kazanmış olduğu teorik bilgilerini uygulama ve böylece adayların mesleki becerilerini geliştirmeye yönelik olduğunun altı çizilmiştir (YÖK, 1998a). Tobias ve Baffert (2010), mesleki uygulamaları, profesyonel bir mesleğin önemli özelliklerinden birisi olarak görmektedirler (akt. Güven, 2015: 14). Öğretmenlik uygulaması, eğitim programının temel bileşenidir (Gujjar, Naoreen, Saifi and Bajwa, 2010). Bu bakımdan öğretmen adaylarının uygulama yapması ve deneyim kazanmaları önemlidir (Farrel, 2001). Bir çalışmada, öğretmen adayları sınıf yönetimi becerilerini uygulama konusunda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir (Altıntaş ve Görgeç, 2014).

Öğretmenlik uygulamalarının, öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerine olumlu katkısının incelenmesi gerekir. Gerçekten uygulamalar amacına uygun şekilde yapılmakta mıdır ve öğretmen adaylarına öğrendikleri bilgileri uygulama fırsatı sağlamakta mıdır? Petek'in (2014) bulgularına göre, öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerine gerekli katkı sağlamamaktadır. Bir çalışmada, öğretim elemanları ve öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersini mesleki yeterlikler kazandırma açısından orta düzeyde işlevsel olarak görmüşlerdir (Görgeç, Çokçalışkan ve Korkut: 2012). Başka bir çalışmada ise, öğretmen adaylarının uygulama için yeterli vakit bulamadığı ve ilgililerden yeterince dönüt alamadığı, üniversitede öğrendikleri bilgileri okul ortamında uygulamaya dönüştüremediği dile getirilmiştir (Eraslan (2009).

Öğretmenlik uygulamalarında görülen aksaklıkların nedeni üniversiteye veya uygulama okuluna bağlanmaktadır. Bunun yanında, uygulama çalışmalarının niteliksiz olmasında öğretmen adayı davranışlarının da önemli rol oynadığı kabul edilmektedir. Eraslan'a (2008) göre, görevinin bilincinde olan uygulama öğretim elemanı ve öğretmenleri sürece olumlu katkı sağlarken, aksine tutum ve davranışlar öğretmen adaylarını meslekten soğutmaktadır. Aytaç (2012) bu görüşe katılarak, uygulama öğretim elemanlarının okulları ziyarete gitmedikleri için öğretmen adaylarına gerekli desteğin sağlanmadığından yakınmaktadır. Parker (2008), öğretmen adaylarına öğretimin planlanması ve dönüt verilmesi konusunda yeterli rehberliğin yapılmadığını öne sürmektedir.

Uygulama çalışmalarında nelerin yapılması gerektiğinin açık olarak belirtilmesi, bunların öğretmen adayları tarafından yerine getirilmesi, niteliğin artırılması bakımından önemli görülmektedir. Seçkin (2005) araştırmasında, uygulama yönergesinde belirtilen sorumluluk ve prosedürlerin gerçeklerle pek bağdaşmadığını ve tarafların uygulama çalışmalarını yönergede belirtilen şekilde yürütmediklerini dile getirmektedir. Özmen (2008) de benzer bir görüşle uygulama kılavuzunun yeterince anlaşılır olmadığını belirtirken, Sağlam (2015), uygulama programlarının uygun olarak hazırlanmadığını belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının mesleki uygulamaları bir ekip çalışmasını gerektirir. Bunun için üniversite ve okul arasında iyi bir koordinasyonu gerektirir. Arkün-Kocadere ve Aşkar'ın (2013) araştırma bulgularına göre, okul uygulamalarının en temel problemi fakülte-okul işbirliği eksikliğidir. Gök ve Sılay (2004) da fakülte-okul işbirliğinin sağlıklı bir şekilde yürümediğini, uygulama okulunda gerçekleştirilen çalışmaların ciddiye alınmadığını ve öğretmen adaylarının yaptıkları çalışmalardan memnun olmadığını dile getirmişlerdir. Uygulamanın başarısı, kurumsal düzeyde etkileşimin artırılmasına bağlıdır.

Üniversitede görevli uygulama öğretim elemanları ile uygulama okulu koordinatörlerinin işbirliği anlayışı içinde olmaları fakülte-okul etkileşimine önemli katkı sağlayacaktır. Aksine kurumların birbirini suçlamaları meselenin çözümüne katkı sağlayamayacaktır. Özkılıç, Bilgin ve Kartal'ın (2008) araştırmalarına göre, öğretim elemanları ve uygulama öğretmenleri, öğretimle ilgili birçok konuda kendilerini yeterli olarak değerlendirirken, Gökçe ve Demirhan'ın (2005) bulgularına göre, uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına gerekli rehberliği sağlayamadığı ileri sürülmüştür. Sözkonusu bulgular arasındaki çelişkiler, uygulama çalışmalarında kurumlar arasında yeterli iletişim ve işbirliği olmadığını ortaya çıkarmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenlik uygulaması derslerinin etkililiğini artırmak, aday öğretmenleri sürece katmak, sürecin kontrol edilebilirliğini artırmak amacıyla bazı düzenlemelere gitmiştir. Uygulama okullarına gönderilecek öğrenci sayısının sınırlanması, bir öğretmene bir gruptan fazla öğrenci verilmemesi, uygulama çalışmalarının üniversitelerle koordineli olarak yürütülmesi ve öğrenci değerlendirme notunun internet üzerinden sisteme girilmesi bunlardan yalnızca bir kaçıdır (MEB, 2017). Yapılan düzenlemelerin “öğretmenlik uygulaması” derslerinin etkililiğine katkısı olup olmadığı konusunda ilginç görüşlerin alınması önemli görülmektedir.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, MEB ve Eğitim Fakültesi işbirliği ile gerçekleştirilen “öğretmenlik uygulaması” dersine ilişkin görüşlerin bir değerlendirilmesini yapmak ve buradan hareketle önerilerde bulunmaktır. Bu amaçla şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Uygulama öğretim elemanının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Uygulama okulu koordinatörlerinin öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Araştırmaya katılanların görüşlerine göre uygulamada karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?

3. Yöntem

Araştırma modeli

Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Nitel araştırmalar, ürünlerden ya da çıktılardan daha çok süreç ile ilgilenmektedir. Bu tür araştırmalarda daha çok anlamlar önem taşımaktadır (Merriam, 1988). Bu araştırma ile Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) okullarda uygulama çalışmalarıyla ilgili yaptığı değişikliklere paralel olarak öğretmenlik uygulaması sürecinin, uygulama öğretim elemanı, uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmen görüşlerine göre kısa bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Çalışma grubu

Bu çalışmanın araştırma grubunu, 2017–2018 öğretim yılı güz döneminde Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ), Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü-Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğretmenlik uygulaması I dersinde görev alan uygulama öğretim elemanları (5), MEB'e bağlı resmi okullarda görevli uygulama okulu koordinatörleri (6) ve uygulama öğretmenleri (17) oluşturmaktadır. Böylece araştırmaya toplam 28 kişi katılmıştır. Bu amaçla maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle farklı kişilerin (uygulama öğretim elemanı, uygulama okulu koordinatörü, uygulama öğretmeni) seçilmesine özen gösterilmiştir. Maksimum çeşitlilik örnekleme amaçlı örnekleme yöntemlerinden birisi olup, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine araştırılmasına imkan verir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 107). Araştırmaya katılan kişilere ilişkin kişisel bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1 Araştırmaya Katılanlara İlişkin Kişisel Bilgiler

Değişken cinsi	Değişken türü	f	%
Uygulama öğretim elemanı	Kadın	1	20
	Erkek	4	80
Uygulama okulu koordinatörleri	Kadın	1	17
	Erkek	5	83
Uygulama öğretmeni	Kadın	9	53
	Erkek	8	47
TOPLAM	Kadın-Erkek	28	100

Tablo 1’de araştırmaya katılan uygulama öğretim elemanları ile uygulama okulu koordinatörlerinin çoğunluğunun erkek, uygulama öğretmenlerinin çoğunluğunun ise kadın olduğu görülmektedir.

Veri toplama aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Böylece, araştırmaya katılanların görüşlerini karşılaştırma olanağı sağlanmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme sorularının herkesin anlayacağı şekilde açık ve yönlendirici olmamasına dikkat edilmiştir (Bogdan ve Biklen, 1992; Akt. Yılmaz ve Altinkurt, 2011). Görüşme formu iki alan uzmanının görüşleri doğrultusunda düzenlenmiş ve ön uygulama yapılarak kontrol edilmiştir. Araştırmada uzman incelemesi, katılımcı teyidi ve ilgili kişilerle yapılan görüşmelerin süreleri uzun tutulmuş, böylece iç geçerlik sağlanmaya çalışılmıştır. Veriler toplanırken olası veri kaybının önüne geçmek için araştırma sorusuna uygunluğu göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmanın dış geçerliğini artırmak için araştırma sürecinde yapılan işlemler ayrıntılı olarak betimlenmiştir.

Verilerin toplanması

Araştırmaya katılan uygulama öğretim elemanlarına yarı yapılandırılmış görüşme formu verilerek görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu konuda öğretim elemanlarına yeterli süre verilerek cevaplarını belirtmeleri istenmiştir. Öğretmen adaylarının gönderildiği uygulama okullarına gidilerek hem uygulama okulu koordinatörleriyle hem de uygulama öğretmenleriyle birebir görüşme yapılmıştır. Her kişi ile en az 30 dakika görüşülmüştür. Görüş belirtmek istemeyen öğretmenler araştırmaya dâhil edilmemiştir. Kısaca araştırmacıların seçiminde gönüllülük esasına göre hareket edilmiştir. Görüşmecilerin konuşmalarına müdahale edilmemiş ve söylenenler aynen kaydedilmiştir.

Verilerin çözümlenmesi

Görüşme sonunda elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel ve içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. İçerik analizi, görüşmecilerden elde edilen bilgilere bir anlam kazandırmak amacıyla onların sistematik olarak incelenmesi (Böke, 2011), betimsel analiz ise verilerin görüşülenden elde edildiği şekliyle değiştirilmeden alıntılar şeklinde aktarılmasıdır (Altunışık vd, 2010). Betimsel analizde, veriler özetlenerek araştırmaya katılanların görüşleri doğrudan alıntılarla olduğu gibi aktarılmıştır. Elde edilen bulgular neden-sonuç ilişkileri çerçevesinde yorumlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Alıntılar verilirken çarpıcı, açıklayıcı ve çeşitlilik özellikleri dikkate alınmıştır (Ünver, Bümen ve Başbay, 2010). İçerik analizinde yarı yapılandırılmış görüşme formları üç gruba ayrılmıştır. Bunlar kendi arasında, uygulama öğretim elemanları (UÖE1,UÖE2...), uygulama okulu koordinatörleri (UOK1,UOK2...) ve uygulama öğretmenleri (UÖ1,UÖ2...) olarak kodlanmıştır. Bunlar tek tek incelenerek birbirine benzer kavramlar listelenmiştir. Bu kavramlardan kategoriler ve kategorilerden temalar oluşturulmuştur (Patton, 2002). Araştırmada, Miles ve Huberman, (1994) modeli izlenerek, verilerin düzenlenmesi veya azaltılması, verilerin sergilenmesi, sonuçların tasvir edilmesi ve doğrulanması olarak üç temel aşama izlenmiştir. Böylece, MEB’in öğretmenlik uygulaması ile ilgili yeni düzenlemelerine yönelik, uygulama öğretim elemanları,

uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görüşlerinden bir senteze ulaşılmaya çalışılmıştır.

4. Bulgular

Bu bölümde uygulama öğretim elemanı, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görüşlerine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

a) Öğretim Elemanı Görüşleri

Öğretim elemanlarının, öğretmenlik uygulaması dersinde yapılan değişikliğe ilişkin görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2 Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Yapılan Değişikliğe İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Tema	Kategori	Kodlar	Öğr. Elm.
FARKLILIK	Nitelik yönünden	Herhangi bir değişiklik gözlemedim	1, 2, 4, 5
		Etkili bir gelişme oldu	3
	Derse devam etme ve hazırlık yönünden	Bir değişiklik söz konusu değil	1, 5
		Uygulama öğretmenlerine göre değişiyor	2
	Derse daha hazırlanıyorlar	3	
	Öğrenciler daha duyarlı	4	
DEĞİŞİKLİK OLMASI	İnternet Kullanımı	Daha etkin hale geldi	1
		Hayır	2, 3, 5
		Kısmen ciddiye alındı	4
	Çalışmalarda	Çalışmalarına herhangi bir etkisi olmadı	1, 2, 5
Kısmen oldu		3, 4	
Gayretinizde	Daha ciddiye aldıklarını gözlemedim	1, 4	
	Hayır	2, 3, 5	
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	Sorunlar	Sorun eğitimin niteliği sorunudur	1
		Uygulayıcıların niteliği ile doğru orantılıdır	1
		Bir sorunla karşılaşmadım	2
		Öğrencileri okula götürmeyen hocaya bu görev verilmektedir	3
		Okullara gönderilen öğrenci sayısı fazladır	4
	Çözüm önerileri	Bu sorun çözülemez	5
		Herhangi bir değişiklik gözlemedim. Bir önerim yok	1, 2, 4, 5
	Etkili bir gelişme olmalı	3	

Tablo 2’de uygulama öğretim elemanlarının görüşleri kodlanmış, bunlardan üç tema ve yedi kategori ortaya çıkmıştır. Öğretim elemanlarının çoğunluğu, görüşlerinde uygulamanın nitelik yönünden, bir değişiklik gözlemedim derken, bir öğretim elemanı, etkili bir gelişme olduğunu belirtmiştir. Derslere devam ve hazırlık konusunda, değişiklik söz konusu değil, uygulama öğretmenine göre değişiyor, derse daha iyi hazırlanıyorlar gibi cevaplar vermişlerdir. Uygulamanın öğretim elemanlarında bir değişiklik yaratıp yaratmadığına ilişkin görüşler şöyle özetlenebilir: İnternet kullanımında, çalışmalarında ve gayretlerinde çoğunlukla hayır, bir etkisi olmadığı, hayır gibi cevaplar vermişlerdir. Uygulamaya yönelik sorunlar, nitelik sorunu, uygulayıcılarla ilgili, bu sorun çözülemez, bir sorunla karşılaşmadım olarak sıralanmıştır. Çözüm önerilerinde ise çoğunlukla bir değişiklik görmedim cevabını vermişlerdir. Öğretim elemanlarının bazıları;

“Niteliği artırıcı bir değişiklik gözlemedim. Kafa karışıklığı ve sanal kırtasiyecilik artmış.....devam ve derse hazırlıklı gelme uygulama öğretmenin işini sevmesiyle alakalı.....internet ortamında yapılması da bir katkı sağlamadı. Çalışmamda ve gayretlerimde bir katkı sağlamadı. Daha etkili yürütülmesi için ders ücreti kaygısı olmamalı. Adaylar öğretim elemanlarınca okula götürülmeli, öğretmenlerle bizzat tanıştırılmalıdır, buna uymayan öğretim elemanlarına görev verilmemeli....(ÖE.2),

“Nitelik yönünden daha etkili bir görüşme oldu. Öğrenciler derslerde daha hazırlıklıydılar. İnternet ortamında yapılmasının olumlu katkısı olduğunu düşünmüyorum. Çalışmalarında kısmen etkisi oldu (ÖE.3),

“Nitelikte bir değişiklik olduğunu söylemek güç. ...öğrencilerimizin konuya daha duyarlı yaklaştığını gördüm. Uygulama KPSS ile birlikte mülakatlarda işinize yarayacak deyince ciddiye alındı. Çalışmalarında kısmen bir değişiklik oldu. Okul yönetimiyle daha sıkı ilişkimiz oldu. Gayretlerinin gerekçesini resmîyetin yaptırımını olduğunu düşünüyorum. Daha verimli yürütülmesi için daha az sayıda öğrenci (ÖE.4),

“Nitelik yönünden önemli bir değişiklik gözlemedim. Öğrencilerin derse devam ve hazırlıklı gelmelerinde de bir değişiklik gözlemedim. İnternet ortamında yapılmasının bir katkı sağladığını düşünmüyorum. Çalışmalarında ve gayretimde bir değişiklik olmadı. Bunu daha iyi yapılması için üniversitenin kendisine ait uygulama okulları olmadığı sürece bir ilerleme olması mümkün değil (ÖE.5), diyerek görüşlerini belirtmişlerdir.

b)Uygulama Okulu Koordinatörleri Görüşleri

Uygulama okulu koordinatörlerinin, öğretmenlik uygulaması dersinde yapılan değişikliğe ilişkin görüşleri Tablo 3’ de verilmiştir.

Tablo 3 Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Yapılan Değişikliğe İlişkin Uygulama Okulu Koordinatörleri Görüşleri

Tema	Kategori	Kodlar	Okul Md.
NİTELİK FARKI	Nitelik yönünden	Mebbis bilgilerinin sisteme girilmesi yorucu	1
		Kayıtlar ve devam takip daha düzenli yapıldı	3, 4
		Bir değişiklik gözlemedim	2, 6
		Daha derli toplu ve düzenli uygulama oldu	5
DEĞİŞİKLİK	Uygulama öğretmenlerinde	Olmadı	2, 3
		Öğrenciler heyecan doluydu ancak KPSS olumsuz etkiliyor	1, 2
		Öğretmenler daha iyi etkileşim kurdular	4, 5
	Öğretim elemanlarında	İşleyişin daha nizamlı yapılmasına vesile oldu	6
		Hiçbir değişiklik olmadı	2, 3
		Eskiden emek ve çile vardı	1
ÖNCEKİNDEN FARKI VE ÖNERİLER	Önceki uygulamadan farkı	Ellerinden gelen gayreti yaptılar	4, 5, 6
		Önemli bir değişiklik olmadı	6
		Daha önce yapmadım	1, 4, 5, 7
	Çözüm önerileri	Mebbis üzerinden not girişi yapılıyor	2
		Kayıtlar bilgisayar ortamında	3
		Pek göremedim	6
		Süre uzun olmalı	2, 3,
		Kıyafetler uygun olmalı	2, 3
		Fazla bilgim yok	1
		Staj günleri haftanın her gününe yayılmalı	4, 5
		Öğrenciler daha aktif olmalı	6
		Uygulamayı öğretmenliğe geçiş gibi görmeliler	6, 7

Tablo 3’te uygulama okulu koordinatörlerinin görüşleri kodlanmış, bunlardan üç tema ve beş kategori ortaya çıkmıştır. Uygulama okulu koordinatörlerinin çoğunluğu, görüşlerinde uygulamanın nitelik yönünden, kayıt ve devam takibe katkısının olduğunu belirtirken, bazıları Mebbis bilgilerinin sisteme girilmesinin yorucu olduğunu ve bir uygulama okulu koordinatörü de sorun olmadığını belirtmiştir. Uygulamanın, öğretmenlerde bir değişikliğe neden olup olmadığına ilişkin çoğunluk uygulama okulu koordinatörü; olmadı, öğrenciler heyecan doluydu ancak KPSS olumsuz etkiliyor derken, bir başkası olmadı, diğeri ise öğretmenlerle daha iyi iletişim kurdular cevabını vermişlerdir. Uygulamanın, öğretim elemanlarının gayretimde bir değişikliğe neden olup olmadığına ilişkin soruya, uygulama okulu koordinatörlerinin çoğunluğu; “olmadı”, bazıları ise,

“eskiden emek ve çile vardı” derken, bir başka uygulama okulu koordinatörü “ellerinden gelen gayreti yaptılar” cevabını vermişlerdir.. Bu uygulamanın öncekinden farkını, Mebbis üzerinden not girişi yapıyor, kayıtlar bilgisayar ortamında cevaplarıyla ifade etmişlerdir. Uygulama okulu koordinatörleri çözüm önerilerini, süre uzun olmalı, öğrenci kıyafetleri uygun olmalı, staj günleri her güne yayılmalı olarak sıralamışlardır. Bazı uygulama okulu koordinatörleri ise bu konuda bilgileri olmadığını bildirmişlerdir. Uygulama okulu koordinatörlerinin bazıları;

“Önceki yıllara göre nitelik yönünden bir değişiklik gözlemlenmedi....Uygulama öğrencileri üniversiteyi bitirme ve KPSS’ye hazırlanma telaşındalar...Uygulama öğretim elemanı tanışma ve puanlama zamanı geldi...Uygulama süresi uzun ve artarda olan günlerde olmalı. Öğrencilerin kıyafetleri uygun olmalı...Farklılık sadece Mebbis üzerinden girişler yapıyor(UOK.2)”,

“Kayıtlar daha düzenli tutuluyor, devam takibi daha düzeli yapılıyor. Eski uygulama ile öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde bir farklılık yoktur. Öğretim elamanlarında da herhangi bir farklılık olmadı. Öğretmenlik uygulamasına gelenler için süre az ve yetersiz, kılık-kıyafet ve genel anlamda öğrencilere örnek bir profil çizilmesi gerek. Yeni sistemde bilgiler bilgisayar ortamında kayıt altına alınmaktadır (UOK. 3)”,

“Daha derli toplu ve düzenli bir uygulama oldu. Öğretmenler öğrencilerle daha iyi etkileşim kurdular. Öğretim elemanları ellerinden gelen gayreti gösterdiler ve öğrencilere gereken rehberliği yaptılar. Stajlar belli günlere yoğunlaşıyor. Öğrencilere haftanın belli günlerine dağıtmak lazım, öğrenciler ders ve kurslarından boşluk bulamıyorlar. Aslında hem dershaneye gitmek hem de uygulamaya katılmak zor iş. Daha önceki uygulamayı bilmiyorum (UOK. 4)”,

“Milli Eğitim tarafından yapılan bu değişiklikler uygulama çalışmalarının daha derli toplu uygulamasını sağladı. Daha önceden de biz bu çalışmaları yapıyorduk. Ancak bu şekilde daha sistemli olmaya başladı. Öğrenciler uygulama öğretmenleriyle iletişim kurdular. Daha samimi bir hava oluştu. Öğretmenlerimiz de çocuklara yardımcı oldular. Herkes elinden gelen gayreti gösterdiğine inanıyorum. Daha öncesi yıllarda uygulama koordinatörlüğü yapmadığım için önceki yıllara ilişkin bir açıklama yapamamam. Ancak bu dönem bu işlerin çok iyi yapıldığını söyleyebilirim. Okula birden fazla öğrenci geliyor. Bu da okulda bir sıkışıklığa neden olmaktadır. Bana göre aslında staj günlerini haftanın belli günlerine yaymak lazım. Ancak çocuklar derslerinin olduğunu söyleyerek belli günlere yığıyorlar (UOK 5)”,

“Yönergenin hayata geçirilmesiyle birlikte öğretmenlik uygulaması çalışmalarında önceki yıllara göre bir değişiklik olmadı. Uygulama öğretmenleri görevlerinin ne olduğunu bilip ona göre yardımcı oldular. Hocalarımız zaten gayretliydi. Bu yönergeyle önemli bir değişiklik olmadı. Öğretmenlik uygulamalarının daha verimli hale getirilmesi için öğrencilerin daha aktif hale getirilmesi ve atanmadan öğretmenlik yapmaya hazır olmaları. Uygulamayı sıradan bir ders gibi değil öğretmenliğe geçiş gibi görmeleri gerekir. Daha önceki uygulamalarla bu gün arasında pek fark göremedim. Her şey aynı devam ediyor (UOM 6)”, diyerek görüşlerini belirtmişlerdir.

c) Uygulama Öğretmenleri

Uygulama öğretmenlerinin MEB’in öğretmenlik uygulaması dersinde yapmış olduğu yeni düzenlemelere ilişkin görüşleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4 Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Yapılan Yeni Düzenlemelere İlişkin Uygulama Öğretmenlerinin Görüşleri

Tema	Kategori	Kodlar	Uyg. Öğretmeni
FARKLILIK	Nitelik yönünden	Daha verimli buldum	1, 2, 5, 7, 10, 14, 15,16
		Gözlem ölçütlerinin belirlenmesi olumlu	2
		Öğrenci sayısının azlığı iyi oldu, iyi kontrol ediliyor	3
		Öğretim elemanları öğrencileri dinliyor	5, 7
		Kurumlar arası iletişim arttı	5, 8, 9
		Zaman yönünden güzel oldu	6
		Adaylar yaparak yaşayarak öğreniyor	12,16
	Derse devam etme ve hazırlık yönünden	Bilinçli bir katılım sağlandı ve farkındalık arttı	13
		Derse hazırlıklı geliyorlar	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17
		Derse araçlarla geliyorlar	5,14
		Daha ciddiye aldılar	6, 8, 9, 10,13
		Bizim de gayretimizi artırdı	7
		Vize sınavları olumsuz etkiledi	11
		DEĞİŞİKLİK OLMASI	İnternet Kullanımı
Evrak kalabalığını önledi	1,2, 4		
Kriterler olumlu	1,9		
Değerlendirme internet ortamında yapılıyor	2, 4, 7, 9, 11, 14, 16, 17		
Zamandan tasarruf sağladı, kurumlarla iştişare arttı	5, 8		
Daha hızlı dönüt veriliyor, aday takibini kolaylaştırdı	6, 1, 11		
Çalışmalarda	Ortak görüş bildirilmesi açısından yararlı oldu		12,13
	Çocukların ilgisini çektiler		1, 2
	Öğrencilerle birlikte oldular ve tecrübeleri arttı		4, 12, 14
	Olumlu katkıları oldu		5, 9, 10, 16, 17
	Öğrenciler sınıf yönetimini yerinde öğrendiler		6, 9
	Uygulama öğretmenleri gönüllü seçildiği için yararlı oldu		7
	Öğrenciler işi daha ciddiye almaya başladılar		8,13
	Bizlerde herhangi bir değişiklik olmadı		11
Gayretinizde	Üniversite ile okul tecrübelerini paylaştı	1, 2, 6, 14, 16	
	Daha gayretli olduklarını gördüm	5, 8, 13	
	Öğrencileri daha sık ziyaret ettiler	7, 9	
	Öğrencilerin derslerde eksikliklerini gördüler	10	
	Öğrencilerin daha hazırlıklı gelmelerini sağladı	11,12	
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	Sorunlar	Bir sorun yaşamadık	1, 2, 5, 12, 13, 14,16
		Adaylar bir okulda uygulama yapmıyor	4
		Devam işleri gerçeğe uygun doldurulmuyor	6, 9
		Bu çalışma öğretmene ekstra yük getiriyor	7
		Öğrencileri çok iyi takip eden öğretmen sevilmiyor	7
		Öğretmen seçiminde gayretliler tercih edilmiyor	8, 9,17
		Okulla irtibat kurulmadan öğrenci dağıtımı yapılıyor	8
		Uygulama başlamadan önce yönerge incelenmiyor	11
		Staj süresi iyi planlanmamaktadır	15
	Öneriler	Her sınıfta iki adaydan fazla olmamalı	1
		Değerlendirme ölçütleri iyi ayarlanmalı	2
		Haftada en az 2 gün yarım dönem uygulama olmalı	4
		Sınavlarının olmadığı dönemde uygulama olmalı	5
		Gruptaki öğrenci sayısı azaltılmalı	6, 7
		Ders anlatma süreleri artırılmalı	6, 9,14
		Destek eğitilmiş çocuklara yönelik etkinlikler hazırlanmalı	6, 7
MEB ve üniversite işbirliği yapılmalı	8, 10, 15		
Öğrencilerin faaliyetleri yerinde görülmeli	8		
Tek öğretmen gözetiminde değerlendirme yapılması	10,17		
Aday farklı sınıflarda derslere katılmalı	10, 11		
Öğrenciler müfredat konusunda bilgilendirilmeli	12, 13		
Öğretmenler anlatıtları dersi fotoğraflamalı	16		

Tablo 4’ de uygulama öğretmenlerinin görüşleri kodlanmış, bunlardan üç tema ve yedi kategori ortaya çıkmıştır. Uygulama öğretmenlerinin çoğunluğu yapılan değişikliğin nitelik yönünden bir değişikliğe neden olduğunu ve çalışmalarını daha verimli bulduklarını, adayların derse hazırlıklı geldiklerini, dersi daha ciddiye aldıklarını ifade etmişlerdir. Uygulama öğretmenleri, çoğunlukla değerlendirmenin internet ortamında yapıldığını, yapılan değişikliğin olumlu bir katkısının olduğunu ve öğretmenlerin tecrübesini artırdığını bildirmişlerdir. Üniversite ile okulun tecrübelerini paylaştığını ve uygulamanın öğretmen adaylarının gayretini artırdığını ifade etmişlerdir. Uygulama öğretmenleri çoğunlukla bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Uygulama öğretmenlerinin çoğunluğu ders anlatma sürelerinin artırılmasını ve MEB ile üniversitenin işbirliği yapmasını önermişlerdir. Uygulama öğretmenlerinin bazıları;

“Zaman yönünden güzel oldu. Biraz daha fazla zaman ayrılabilir. Örneğin yarım dönem haftada iki gün. Öğrencilerin derse devam ve hazırlı gelmelerine yararı oldu.....internet kullanımı kağıt israfını önler...Öğretmen adayları öğrencilerle birlikte olma konusunda tecrübeleri arttı. ...Bazı adaylar olayı yeterince ciddiye almadığını gözlemledim. Sadece not almaya yönelik hazırlık olmuyor. Öğretmen adaylarının bir okulda uygulama yapmalarının daha uygun olacağını düşünürüm (UÖ 4),

“Yeni uygulama sistemini olumlu buluyorum. Çocuklar okulda daha uzun süreli kalmalı. Derse daha hazırlıklı geldiklerini gördüm. Derse gelirken araç gereçlerle gelmeleri çok olumlu. Değerlendirmenin internet ortamında yapılması zaman yönünden olumlu görüyorum. ...Sınıfta yapılan uygulamaların öğretmen adaylarının yetişmesinde olumlu katkıları olduğunu gördüm. Öğrencilerin daha gayretli olduklarını gördüm. Öğretmen adaylarının sınavlarının olmadığı dönemlerde uygulama yapılması faydalı olacaktır. Uygulamada herhangi bir sorunla karşılaşmadım (UÖ 5),

“Kurumların işbirliği içinde bu tür çalışmalarını yapmaları çok olumlu...öğrenciler derse devam etmeyi ciddiye almakta, bunun formaliteden ibaret olmadığını farkına varmaktadırlar...internet kavram karışıklıklarının önlenmesine...katkı sağlamıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğunda aynı ciddiyet görüldü. Öğretim elemanları okulları sık ziyarete gelmeleri çok önemlidir. Milli Eğitim ile üniversite arasında koordinasyon süreklilik arz etmeli, öğrencilerin alandaki faaliyetlerini yerinde görmeli, alandaki sorunlar gözlenmeli...koordinatör öğretmenler seçilirken dikkat edilmeli, öğrenciler dağıtımdan okulla iletişime geçilmeli (UÖ 8),

“Aday öğretmenlerimizin ilk başlarda sakıncaları oldu ancak sora bunu üzerlerinden atıp daha verimli oldukları görüldü. Uygulamalarda önemli devamsızlık yaşanmaması onların işlerini ciddiye aldıklarının bir göstergesidir. Uygulamalar en az üç öğretmen tarafından değerlendirilmesi daha uygundur diye düşünüyorum. Hiç kuşku yok ki yapılan çalışmalarla öğrencide olumlu yönde katkı sağlamıştır. Bunu en önemli göstergesi öğrencilerin ders sonunda öğrenmek istemeleri olmuştur. Tek öğretmen gözetiminde değerlendirme yapılması, uygulama öğretmenin diğer sınıflardaki dersleri de izlemesi ve uygulama taraflar arasında koordine oluşturulması önerilmiştir. Öğrencilere okulda ayrı bir oda ayrılmalıdır UÖ 10),

“Olumlu buldum. Öğretmen adayları yaparak yaşayarak öğreniyorlar...derse hazırlıklı geliyorlar. İnternet ortak görüş bildirilmesi açısından faydalı oldu. Yapılan değişiklik çalışmalarında bir farklılığa sebep oldu. Daha bilinçli ve dikkatli çalışmalar yaptık...Öğrenciler konuya daha hakim ve hazırlıklı geliyorlar. Öğrenciler kazanım ve müfredat konusunda bilinçlendirilmesi lazım. Her şey planlı ve düzenli yürüdüğü için bir sorun yaşamadık (UÖ 12),

“Öğretmenlik uygulaması çalışmalarında daha kaliteli ve verimli çalışma yapmaya başladıklarını gözledim. Derse hazırlıklı gelmeleri gerektiğini anladılar.....Uygulama öğretim elemanı ve öğretmenin internet ortamında değerlendirme yapmasının faydalı olacağına inanıyorum. Çalışmalarımızda öğretmen adaylarına daha çok ders anlattırmaya yer verildi...uygulama öğretim elemanlarının uygulama öğretmenleri ile daha çok işbirliğine gittiklerini gözlemledim. Sınıflarda daha çok ders anlatılarak öğretmenlik uygulamasında daha etkin başarılı ve verimli olmaları sağlanmalıdır. Uygulamada herhangi bir sorunla karşılaşmadım (UÖ 14) diyerek görüşlerini belirtmişlerdir.

5. Tartışma

MEB, Eğitim Fakültelerinde okutulmakta olan öğretmenlik uygulaması derslerinin etkililiğinin artırılması amacıyla 2017 yılında bir düzenlemeye giderek MEBBİS üzerinden bir uygulama başlatmıştır. Bu uygulamaya yönelik, uygulama öğretim elemanları, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görüşleri birlikte değerlendirildiğinde, uygulama öğretim elemanlarının çoğunluğu, nitelik ve derse devam etme yönünden bir farklılık gözlemediklerini belirtmişlerdir. Bazı uygulama öğretim elemanları, çalışmalarında ve gayretlerinde, internet kullanımı konusunda da bir farklılık görmediklerini bildirmişlerdir. Uygulamada karşılaşılan sorunları; nitelik sorunu, okullara gönderilen öğrenci sayısının fazlalığı, uygulayıcıların niteliğine bağlı sorunlar olarak sıralamışlardır. Öğretim elemanlarının çoğunluğu, bir değişiklik gözlemedikleri için çözüm önerisi getirmeye gerek görmemişlerdir. Bazı öğretim elemanlarının doğrudan verdiği cevaplar incelendiğinde, bazıları niteliği artırıcı bir değişikliğin olmadığını belirtirken, bazı öğretim üyeleri kısmen etkisi olduğunu, öğrencilerin konuya daha duyarlı yaklaştıklarını, okul yönetimiyle daha sıkı ilişkiler içinde olduklarını belirtmişlerdir. Bir araştırmada, uygulama öğretim elemanlarının uygulama derslerine vakit ayıramadıkları belirtilmiştir (Sağlam ve Sağlam, 2004; Sevim, 2002). Görevinin bilincinde olan öğretim elemanlarının sürece önemli katkılar sağladığı (Eraslan, 2008) dile getirilirken, başka bir çalışmada, öğretim elemanlarının okulları ziyarete gitmedikleri (Aytaç, 2012) belirtilmiştir. Parker (2008) ise, öğretmen adaylarına planlamanın nasıl olması gerektiği konusunda rehberlik yapılmadığını ve onlara yeterince dönüt verilmediğini dile getirmiştir. Öğretim elemanlarının görüşleriyle araştırma bulguları arasında bir tutarsızlık görülmektedir. Üniversitede görevli uygulama öğretim elemanları, uygulama çalışmalarında yapılması gerekenleri yaptıkları görüşündedirler. Sorunların nitelik sorunu olduğunu ve daha çok öğrenci sayısı ile ilişkili olduğunu ve uygulayıcılardan kaynaklandığını belirtmişlerdir. Başka bir anlatımla, sorunun uygulama okulunda aranması gerektiği görüşündedirler. Mevcut bulgular, uygulama öğretim elemanlarının kendilerini objektif değerlendiremedikleri şeklinde de yorumlanabilir.

Yapılan düzenlemelerle ilgili uygulama okulu koordinatörlerinin görüşlerine bakıldığında, nitelik yönünden kayıtların ve devam işlerinin daha düzenli yapıldığını söyleyenler olduğu gibi, bir değişiklik gözlemediğini belirten koordinatörlere de rastlanmaktadır. Uygulama okulu koordinatörleri, yapılan düzenlemenin uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanlarının davranışlarında bir değişikliğe neden olup olmadığına yönelik farklı görüşler belirtmişlerdir. Bunlar: olmadı, öğretmenler daha iyi iletişim kurdular, işleyiş daha düzenli oldu, eskiden emek ve çile vardı, ellerinden gelen gayreti gösterdiler olarak sıralanabilir. Bu uygulamaların daha öncekilerden ne farkı olduğuna ilişkin görüşlere bakıldığında, uygulama okulu koordinatörlerinin çoğunluğu daha önceki uygulamalardan haberdar olmadıklarını belirtmişlerdir. Diğerleri ise kayıtların bilgisayar üzerinden yapıldığını, pek fark göremediklerini vurgulamışlardır. Uygulama okulu koordinatörlerinin öğretmenlik uygulaması derslerinin kalitesinin artırılmasına yönelik önerileri şöyle sıralanmaktadır: Süre uzun tutulmalı, öğrencilerin kıyafetleri uygun olmalı, adaylar uygulamayı öğretmenliğe geçiş gibi görmeliler, öğrenciler daha aktif olmalıdırlar. Eraslan'ın (2009) çalışmasında, öğretmen adayları uygulama için yeterli vakit bulamadıklarını dile getirmişlerdir. Sılay ve Gök'ün (2004) araştırmasında, uygulamaların ciddiye alınmadığı belirtilmiştir. Bazı okul müdürlerinin kendisine yakın kişileri uygulama öğretmeni olarak görevlendirdiği (Azar, 2003) bulguları dikkate alındığında, uygulama okulu koordinatörlerinin çoğunlukla, öğretmenlik uygulamalarında üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmediği görülmektedir. Bulgular bu gerçeği doğrulamaktadır.

Uygulama öğretmenleri, aday öğretmenlerle birebir ilgilenen ve uygulamanın nitelik ve kalitesinden asıl sorumlu kişilerdir. Bu bakımdan uygulama öğretmenlerinin görüşleri daha önemli görülmektedir. Öğretmenler yapılan bu değişikliğin nitelik yönünden bir artışa neden olduğunu çoğunlukla kabul etmektedirler. Uygulama öğretmenlerinin çoğunluğu; daha verimli buldum, kurumlar arası iletişim arttı, adaylar yaparak öğreniyorlar, öğretim elemanları öğrencileri dinliyor gibi cevaplar vermişlerdir. Bundan başka, öğrenci sayısının az olduğunu ve zaman bakımından iyi olduğunu, öğrencilerin daha iyi kontrol edildiğini ve farkındalığın arttığını belirtmişlerdir. İlaveten

öğrencilerin işi daha ciddiye aldıklarını ve derslere daha hazırlıklı geldiklerini, derse araç getirdiklerini, kendilerinin de gayretlerinin arttığını vurgulamışlardır. Bakanlığın yaptığı yeni çalışmayla birlikte değerlendirmenin internet ortamından yapıldığını, olumlu katkı sağladığını, evrak kalabalığının önlendiğini ve aday takibinin kolaylaştığını, kurumlar arası iletişimin arttığını dile getirmişlerdir. Ayrıca, aday hakkında ortak görüş bildirme bakımından yararlı olduğunu, işin daha ciddiye alındığını ve öğrencilerin okula hazırlıklı geldiklerini vurgulamışlardır. Uygulama öğretmenlerinin çoğunluğu bir sorun yaşamadıklarını belirtirken, uygulama öğretmeni seçiminde gayretlilerin tercih edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bundan başka, devam işlerinin gerçeğe uygun doldurulması, uygulama okulu ile irtibat kurulması ve uygulamaya başlamadan önce yönergenin incelenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Uygulama öğretmenleri önerilerinde; ders anlatma süresinin artırılması ve öğrenci sayısının azaltılması gerektiğini, üniversite ile MEB'in işbirliği yapmasını, öğrencilerin tek öğretmen gözetiminde uygulama yapmasını, adayların farklı sınıflarda derse katılmalarını ve öğretmen adaylarının müfredat konusunda bilgilendirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Altıntaş ve Görgeç'in (2014) çalışmasında, öğretmen adayları, sınıf yönetimi becerilerini uygulama konusunda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Seçkin (2005) araştırmasında, uygulama yönergesinin dikkate alınmadığını, Özmen (2008) de benzer bir görüşle, uygulama kılavuzunun yeterince anlaşılır olmadığını belirtirken, Sağlam (2015), uygulama programlarının uygun olarak hazırlanmadığını belirtmişlerdir. Gökçe ve Demirhan (2005), uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına gerekli rehberliği sağlamadığını dile getirmişlerdir. Kısacası, uygulama öğretmenleriyle ilgili birtakım sorunların yaşandığı gözlenmektedir. Ancak Özkılıç, Bilgin ve Kartal'ın (2008) araştırmasında, uygulama öğretmenleri, öğretimle ilgili birçok konuda kendilerini yeterli görmüşlerdir. Benzer bulgular olduğu gibi farklı bulgulara da rastlanmaktadır. Bu bulgulardan yola çıkarak, uygulama öğretmenlerinin MEB'in yaptığı yeni düzenlere olumlu baktığı söylenebilir.

6. Sonuç ve Öneriler

Okullarda uygulama çalışmalarında üniversite ve uygulama okulu işbirliğinin iyileştirilmesine yönelik olarak MEB'in yapmış olduğu değişikliklerin çoğunlukla üniversite cephesinde pek bir değişikliğe neden olmadığı görülmektedir. Uygulama öğretim elemanları, buna benzer çalışmaları daha önceden de aynı şekilde yaptıklarını belirtmişlerdir. Ancak uygulama okulu cephesine bakıldığında burada bazı şeylerin değiştiği gözlenmektedir. Okul uygulama koordinatörlerinin bir kısmı daha önceki uygulamaları bilmediği için bir görüş belirtmezken, daha önceki uygulamalardan haberdar olanların yeni çalışmaları olumlu buldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenleri MEB'in yaptığı değişikliğin verimliliği artırdığını ve öğrencilerin derslere daha hazırlıklı olarak geldiklerini ve devamlarının arttığını belirtmişlerdir. Uygulamada ciddi bir sorun yaşamadıklarını belirtirken, kendilerince önemli buldukları birkaç sorunu dile getirmişlerdir. Uygulama öğretmenleri bu sorunlara bir takım çözüm önerileri getirmişlerdir. Bunlardan bazıları, uygulama süresinin artırılması ve öğrenci sayısının azaltılması, uygulama yönergesinin incelenmesi, üniversite ile MEB arasında daha iyi bir koordinasyon kurulmasıdır.

Araştırmaya katılanların görüşlerinden de esinlenerek şu önerilerde bulunulabilir: Üniversite ile MEB arasında üst düzeyde koordinasyon güçlendirilmelidir. Uygulama okulunda verilen notların öğretmen atamalarında dikkate alınması, öğretmenlik uygulaması derslerinin öğretmen adaylarıncaya daha ciddiye alınmasına katkıda bulunacaktır. Uygulamada görev alacak kişiler (öğretim elemanı ve uygulama öğretmenleri) belirlenirken, bu kişilerin daha önceki çalışmalarına bakılmalı, idealist ve istekli kişilerin görevlendirilmesine özen gösterilmelidir. Uygulama okuluna gönderilecek adayların sayısı sınırlanarak bir öğretmen başına düşecek öğrenci sayısı mümkün olduğunca azaltılmalıdır. Öğretmenlik uygulaması derslerinin etkililiğine yönelik başka illerde de çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Altunışık, R., Çoşkun R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma Yöntemleri*, (6.Baskı), Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Azar, A.(2003). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerin yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi*, 159, 181–194.
- Başkan, A., G. (2001). *Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma*. Ankara: Ritm İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
- Başkan, G. A, Aydın, A. ve Madden, T. (2006). 'Türkiye'deki öğretmen yetiştirme sistemine karşılaştırmalı bir bakış, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (1),35-42.
- Böke, K. (2011). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*, (3. Baskı), İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.
- Buchner, J & Hay, D. (1999). Learning to teach: a framework for teacher induction. *South African Journal of Education*, 19, 320-326.
- Büyükkaragöz, S. vd. (1998). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Konya: Mikro Yayınları.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Ö. Y.(2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 207-237.
- Farrel, T.S. (2001). English language teacher socialization during the practicum. *Prospect*, 16(1), 49-62.
- Gedik, N. ve Göktaş, Y. (2008). Öğretmenlik Uygulaması. İ.H. Demircioğlu (Ed.). *Aday Öğretmenler İçin Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Görgen, İ.,Çokçalışkan, H. ve Korkut, Ü. (2012). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve uygulama öğretim üyeleri açısından işlevselliği. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Bahar 2012 Sayı 28*.
- Gujjar,A.A.; Naoreen, S.S.; Bajwa, M.J (2010). Teaching practice: Problems and Issues in Pakistan, *International Online Journal of Education*, 2 (2), 339-36.
- Güven, D. (2015). Profesyonel bir meslek olarak Türkiye'de öğretmenlik, *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 32 (2), 13-21.
- Kasanda, C., D. (1995). Teaching practice at the University of Namibia: Views from student teachers. *Zimbabwe Journal of Educational Research*, 7:57-68.
- Marais P & Meier, C. (2004). Hear our voices: student teacher's experience during practical teaching. *Africa Education Review*, 1, 220-233.
- MEB (2017). Milli Eğitim Bakanlığının il Milli Eğitim Müdürlüklerine gönderdiği resmi yazı (07. 10. 2017 tarih ve sayılı).
- Miles, M, B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Özbek, Z. T. ve Aytekin, F. (2003). Eğitim fakültesi öğrencilerin öğretmenlik mesleğine bakış açıları ve öğretmenlik uygulaması dersinde memnuniyet durumları üzerinde bir araştırma. *Çağdaş Eğitim*, (295), 31–39.
- Paker, T. (2008). Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 132–139.
- Patton, M., Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd Ed.). London: Sage Publications, Inc.
- Sağlam, A. Ç. ve Sağlam M. (2004). Öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi yürütülmesinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 305, 18-25.
- Sevim, S. (2002). *Eğitim fakültesi-uygulama okulu işbirliği kapsamında yürütülen öğretmenlik uygulaması ve uygulamada karşılaşılan güçlükler*. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Trabzon.
- Schön, D., A. (1987). *Educating the Reflective Practitioner*. San Francisco: Jossey Bass.
- Sılay, İ ve Gök, T. (2004). Öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları gidermek amacıyla hazırlanan öneriler üzerine bir çalışma, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Tebliğler Dergisi (1998, Temmuz). Öğretmen adaylarının milli eğitim bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge.
- Ünver, G. (2003). Öğretmenlik uygulamasında işbirliği: bir durum çalışması, *G.Ü. Gazî Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 87-100.
- Ünver, G., Bümen, N. T. ve Başbay, M. (2010). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek Lisans derslerine öğretim elemanı bakışı: ege üniversitesi örneği. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 155 (35), 63-77.

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (6. Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları
- Yılmaz, K. ve Altinkurt, Y. (2011). Göreve yeni başlayan özel dersane öğretmenlerinin kurumlarındaki çalışma koşullarına ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11 (2), 635-650.
- Yiğit, N. ve Alev, N. (2007). Okul deneyimi dersinde özel danışmanlık hizmetlerinin mesleki gelişime katkısının incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 1(1), 85-101.
- YÖK (1999). *Türkiye'de öğretmen eğitiminde standartlar ve akreditasyon*. Ankara: YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Öğretmen Eğitimi Dizisi.

Extended English Summary

Teaching practice courses are included in vocational courses taught in education faculties. The aim of these courses is to be able to gain experience regarding the knowledge and skills required by the profession and to use the knowledge and skills that teacher candidates have gained in college in a school setting. It has been emphasized that there are some deficiencies and gaps in the researches on teaching practice lessons (Özbek and Aytekin, 2003, Sağlam and Sağlam, 2004, Sevim, 2002, Silay and Gök, 2004, Azar, 2003). The quality of teachers depends on the effectiveness of pre-service programs of teachers (Büyükkaragöz et al., 1998: 2). It is also important that these programs are contemporary and dynamic as well as they are able to meet the needs of real life. Whether the changes made by the Ministry of National Education in 2017 contributed to the effectiveness of teaching practice studies has been a matter of curiosity. It is thought this study will clarify the subject.

The aim of this study is to make an evaluation of the opinions about “teaching practice courses” carried out in cooperation with the Ministry of National Education and to make recommendations as a result.. For this purpose, the following questions were sought in this research:

1. What are the views of the internship lecturer on teaching practice?
2. What are the views of the internship school coordinators regarding the teaching practice course?
3. What are the views of teacher trainees on teaching practice?
4. What are the problems and solutions according to the opinions of the participants?

This research is a qualitative study. Qualitative research deals with processes more than products or outputs. The research population of this study was composed of internship instructors (5) who took part in teaching internship 1 course in OMU in Faculty of Education, in the Department of Basic Education - Department of Primary School Teacher Education in fall semester of 2017-2018 academic year, (6) and internship teachers in the schools (17) as well as internship school coordinators in the schools of the Ministry of National Education. In this study, semi-structured interview form was used as data collection tool. Descriptive and content analysis techniques were used to analyze the data obtained at the end of the interview.

Twenty-one concepts, seven categories and three themes emerged from the views of the instructors in the education faculty. These can be listed as: Difference (by quality, by attending the course), Change (by internet use, by work, by effort), and by Problems and Solutions Suggestions (problems and solutions). Twenty-two concepts, five categories and three themes emerged from the views of the internship school coordinators. These can be listed as: Qualification (in the aspect of quality), Change (in the teaching staff of the internship program, in the instructors in education faculty), its difference from previous internship programa and practices (its difference from the previous ones, suggested solutions). Fifty-four concepts, seven categories and three themes were created for practice teachers. These can be listed as: Difference (quality, course attendance), Change (Internet use, work and vigilance), Problems and Solutions Suggested (problems, solution recommendation).

As a result of the amendment made by the Ministry of National Education, the majority of the internship instructors stated that they did not observe a difference in quality and attendance. Again, the majority of the internship instructors reported that they did not see any significant difference in their work and effort, as well as in the use of the internet by giving similar responses. Problems encountered in practice; the quality problem, the large number of students sent to schools, and the quality of practitioners. The majority of the lecturers did not see a need for solution proposals because they did not observe a change. When we look at the views of the application school coordinators, there are coordinators who say that they are not observing a change as well as those who say that registration and attendance are more regular than in the previous system. In one study, it was indicated that internship instructors in the faculties can not spend time in application courses (Sağlam and Sağlam, 2004, Sevim, 2002). While in one study it was stated that the internship instructors in the faculties who are aware of their responsibilities provide important contributions to the process (Eraslan, 2008), another study shows that they do not go to school (Aytaç, 2012). Paker (2008) noted that teacher candidates were not guided on how to plan and that they were not given enough feedback.

Coordinators of the application school have expressed different views as to whether the amendments have caused a change in the behavior of the internship teachers and instructors. These can be given as follows; no change has been seen so far: the teachers have gained better communication skills, the internship process has become more organized, there was labor and agony in the past, and they have done their best. In the study of Eraslan (2009), teacher candidates stated that they could not find enough time to practice. In the study of Silay and Gök (2004), it is stated that the internship applications were not taken seriously.

Internship teachers often accept that this change in quality is caused by an increase in quality. They stated that they found things mostly more productive, communication between the institutions was improved, the candidates were learning by doing and the instructors were caring to the students. Furthermore, they pointed out that the number of students was small and that it was good in terms of time, that students were better controlled and that their awareness increased. In addition, they have emphasized that students are getting more serious about their job and that they are more prepared for lessons, bringing tools to the classroom, and increasing their efforts. With the new amendment the Ministry has made, they have expressed that the evaluation is made on the internet environment, which contributes positively, that the document mess is prevented and that the candidate follow-up facilitates and the communication between the institutions increases. They also emphasized that it is useful to share a common opinion about the candidate, and the process is taken by more serious and the students are more prepared to study. While the majority of practitioners stated that they were experiencing with no problem, they outlined that enthusiasm should be taken into consideration in the choice of internship teachers in the schools. Furthermore, they stated that the continuing work should be filled in accordance with the reality, the communication should be established by the application school, and the instructions must be examined before commencing implementation. In the study of Altıntaş ve Görgeç (2014), prospective teachers stated that they had problems in implementing classroom management skills. Seçkin (2015) indicated that the internship instructions were not taken into account seriously, as Özmen (2008) indicated that internship instructions were not sufficiently understood, Sağlam (2015) indicated that internship instructions were not prepared properly. Gökçe and Demirhan (2005) stated that the internship teachers did not provide necessary guidance to the trainees. According to Özkılıç, Bilgin and Kartal (2008) research, internship teachers see themselves in many subjects related to teaching.

As a result, it was seen that the change made by Ministry of National Education did not cause a change in the practices of the instructors. Some of the application coordinators stated that they were not informed about the previous implementations, while others stated that they found that those changes are positive in many aspects. Practice teachers reported that the amendments improved productivity and that students were more prepared and attended to classes.